

Μαζί

4^ο ΤΕΥΧΟΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ | ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ | ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

2025

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑμεΑ.
“Παναγία Ευαγγελίστρια”**

Τηλ. 2109941486

Site: www.panagiaevagelistria.eu

e-mail: panagiaevagelistria@gmail.com

ΜΕΛΟΣ: Πανελλήνιας Ένωσης Φορέων
Στήριξης Ατόμων με Νοητική Υστέρηση
“ΜΕΛΕΔΩΝΗ”

Υπεύθυνος κατά το νόμο:

Δημήτρης Κ. Στεφανίδης
Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου

Συντακτική Επιτροπή:

Βασίλης Δημητρόπουλος
Δημήτρης Στεφανίδης
Ειρήνη - Χρυσοβαλάντου Ζαράνη
Παναγιώτης Στεφανίδης
Χρήστος Λαζαρίδης

Καλλιτεχνική Διεύθυνση & Σελιδοποίηση:
Φωτεινή Λένη

Εκδότης:

Διοικητικό Συμβούλιο Σωματείου:
Πρόεδρος: Δημήτρης Κ. Στεφανίδης
Αντιπρόεδρος: Μαίρη Κωστάκη
Γεν. Γραμματέας: Βασίλης Δημητρόπουλος
Ταμίας: Αφροδίτη Διαμαντοπούλου
Μέλος: Ταξιάρχης Ψυχράμης

Εκτύπωση:

“ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ”

Χρήστος Βλαχοδημητρόπουλος
Ταινάρου 8 - 17237 Δάφνη
Τηλ. 2109595656 - info@typografiki.com

Περιεχόμενα

Μήνυμα Δημήτρη Κ. Στεφανίδη Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου	03
Μήνυμα Νικήτα Κακλαμάνη Πρόεδρος Βουλής των Ελλήνων	04
Μήνυμα Άννας Καραμανλή Υφυπουργός Τουρισμού	05
Μήνυμα Γιώργου Αμυρά Βουλευτής Ιωαννίνων - Νέα Δημοκρατία	06
Μήνυμα Παύλου Χρηστίδη Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής	07
Μήνυμα Γιάννη Κωνσταντάτου Δήμαρχος Ελληνικού - Αργυρούπολης	08
Ευχαριστήριες Επιστολές	09
Άρθρο Ψυχική ανθεκτικότητα	10-12
Εστία Μία όμορφη ιστορία	13
Άρθρο Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. «ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ	14
Best Buddies	15
Άρθρο Ηλικιωμένα Άτομα με Νοητική αναπηρία	16-17
Άρθρο Τι γίνεται μετά τα 18 για τα άτομα με αναπηρία	18-19
Άρθρο Συνοδεία -Υποστήριξη Ανθρώπων με Οπτική Αναπηρία	20
Άρθρο Η Αναδοχή ως Θεσμός Κοινωνικής Προστασίας και Συμπερίληψης	21
Ζήμερη επίσκεψη συνεργασίας στην Κύπρο	22-23

Μάθημα Ανθρωπιάς

Αφιερωμένο σε όλες τις οικογένειες που για οποιαδήποτε λόγο αναγκάζονται να αφήσουν τα παιδιά τους σε Ίδρυμα ή Οικοτροφείο.

Όταν μια οικογένεια φτάνει στο σημείο να "κλείσει" σε ένα θεραπευτήριο ή σε ένα οικοτροφείο το παιδί της με βαριά αναπηρία, θα πρέπει να μας προβληματίζει το ΓΙΑΤΙ;

Δε γνωρίζει κανείς τι έσπρωξε αυτή την οικογένεια να αποχωριστεί το παιδί της, εάν μπορεί να λεχθεί η συγκεκριμένη λέξη. Το αναφέρω αυτό, γιατί έχουμε γονείς που είναι καθημερινά δίπλα στα παιδιά τους, είτε αυτά βρίσκονται σε θεραπευτήρια είτε σε οικοτροφεία.

Δε γνωρίζει κανείς, ακόμη και για εκείνους τους γονείς που αφήνουν τα παιδιά τους στους συγκεκριμένους χώρους ή ακόμη έξω από μια πόρτα, τι τους συμβαίνει. Μόνο ο Θεός και οι ίδιοι το ξέρουν.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σας αναφέρω ότι εγώ πήρα **ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ** από μία μάνα που για πολλά χρόνια είχε το παιδί της σε θεραπευτήριο χρόνιων παθήσεων και το έβλεπε καθημερινά μαζί με ΟΛΑ τα άλλα παιδιά.

Ξαφνικά όμως μια μέρα την ειδοποίησαν ότι το παιδί της έφυγε από τη ζωή, χωρίς να μάθει ποτέ μέχρι σήμερα το λόγο. Με τη δύναμη της καρδιάς της, αλλά και τη συμπαράσταση του συζύγου και των άλλων της παιδιών, ΔΕΝ το έβαλε κάτω - ντυμένη στα μαύρα και με πληγωμένη καρδιά και ψυχή, συνέχισε να βοηθά τα υπόλοιπα παιδιά του θεραπευτηρίου.

Πριν από πολλά χρόνια, η συγκεκριμένη μάνα μου έδωσε ένα πραγματικό **ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ** όταν μου ζήτησε να συζητήσουμε ένα πολύ σοβαρό θέμα που απασχολούσε την ίδια αλλά και την οικογένειά της.

Ποιο ήταν το σοβαρό αυτό θέμα;

Η ΑΠΟΦΑΣΗ αυτής της μάνας μαζί με την οικογένειά της να ΥΠΟΘΕΤΗΣΟΥΝ ένα παιδί που μένει στο θεραπευτήριο και ΔΕΝ έχει γονείς.

Ένα παιδί με πάρα πολλά προβλήματα υγείας και είναι μόνο του σε αυτή τη δύσκολη ζωή.

Αυτό είναι ένα **ΜΑΘΗΜΑ**, ότι οι γονείς βάζουν τα παιδιά τους στα **ΙΔΡΥΜΑΤΑ**, όχι γιατί ΔΕΝ τα αγαπάνε, αλλά γιατί κάτι άλλο συμβαίνει.

Ευχαριστώ την καλή μου φίλη και την οικογένειά της για το **ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ** που δώσανε σε μένα, αλλά και σε όλους που θα διαβάσουν σήμερα αυτό το κείμενο.

Νικήτας Κακλαμάνης
Πρόεδρος Βουλής των Ελλήνων

Μετά τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, οι σχεδιαζόμενες πολιτικές σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, αντικατοπτρίζουν τη φιλοσοφία της δικαιωματικής προσέγγισης για την αναπηρία. Ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αναπηρία συνιστά πτυχή της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και ο τρόπος που η Πολιτεία και η κοινωνία την προσεγγίζουν, προσδιορίζει το μέτρο του πολιτισμού μας και την ποιότητα της δημοκρατίας μας. Μαζί με τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, θέτουμε τα θεμέλια για μια κοινωνία πιο συμπεριληπτική, δίκαιη και ανθρώπινη.

Σε αυτό το πλαίσιο, με ιδιαίτερη τιμή, χαρά και πίστη στο έργο του Σωματείου Ειδικής Αγωγής και Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρία «Παναγία η Ευαγγελίστρια», χαιρετίζω την έκδοση του περιοδικού «ΜΑΖΙ». Η σημαντική αυτή πρωτοβουλία σας, αναδεικνύει τη δύναμη της συλλογικής έκφρασης και της εξωστρέφειας, την αξία της αποδοχής της διαφορετικότητας, την ουσία της συμπερίληψης και της άρσης των διακρίσεων. Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού «ΜΑΖΙ», το οποίο αποτελεί παράδειγμα ενεργούς συμμετοχής και δημιουργικής έκφρασης, ενισχύεται η ορατότητα των ατόμων με νοητική αναπηρία, ενώ παράλληλα παρέχεται έγκυρη πληροφόρηση και παρουσιάζονται καλές πρακτικές για ζητήματα αναπηρίας.

Επιπλέον, αποτελεί ένα μέσο αφύπνισης, που μπορεί να συντελέσει ουσιαδώς στην αλλαγή της κουλτούρας και των αντιλήψεων της κοινωνίας για την αναπηρία, στην άρση των εμποδίων και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Από την πλευρά μας, η Βουλή των Ελλήνων παραμένει σταθερά προσηλωμένη στην προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και της κοινωνικής τους ένταξης. Στηρίζουμε έμπρακτα την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας, την ενίσχυση της ορατότητας τους στο σύνολο των δημόσιων πολιτικών και την ενίσχυση της καθολικής προσβασιμότητας. Πέρα από το νομοθετικό έργο, η Βουλή μέσω των κοινοβουλευτικών επιτροπών και του κοινοβουλευτικού ελέγχου, αποτελεί ένα βήμα ουσιαστικής έκφρασης των ατόμων με αναπηρία, ώστε να ακούγεται η φωνή τους, να κατανοούμε τα προβλήματα και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν και να νομοθετούμε με γνώμονα την αρχή της μη διάκρισης, της ισονομίας και της συμπερίληψης.

Η Βουλή των Ελλήνων και εγώ προσωπικά, στεκόμαστε αδιάλειπτα αρωγοί στο πολυδιάστατο έργο σας, με όραμα μια κοινωνία ανθεκτική, ανοικτή και βιώσιμη, στη βάση της αλληλεγγύης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και συνοχής.

Άννα Καραμανλή
Υφυπουργός Τουρισμού

Αγαπητές αναγνώστριες και αγαπητοί αναγνώστες,
Με ιδιαίτερη χαρά δέχτηκα την τιμητική πρόταση του Σωματείου Αποκατάστασης και Ειδικής Αγωγής Ατόμων με Αναπηρία «Παναγία Ευαγγελίστρια» να προλογίσω το 4^ο τεύχος του περιοδικού “ΜΑΖΙ”.

Το Σωματείο έχει διανύσει μια μακρά και ουσιαστική διαδρομή προσφοράς, στηρίζοντας σταθερά τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Ως βουλευτής του Νότιου Τομέα, γνωρίζω καλά τη σημασία και την εμβέλεια αυτής της προσπάθειας, που αγκαλιάζει ανθρώπους από ολόκληρη την Αττική και προσφέρει καθημερινά φροντίδα και υποστήριξη μέσα από τις δομές και τις δράσεις του.

Η Πολιτεία θέτει ψηλά στην ατζέντα την οριζόντια εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Μιας στρατηγικής που για πρώτη φορά υλοποιείται με συνέπεια, με στόχο την πλήρη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας.

Θα ήθελα από καρδιάς, να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια στον Πρόεδρο του ΔΣ του Σωματείου κ. Στεφανίδη, στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αλλά και σε όλους όσοι εργάζονται καθημερινά για την υλοποίηση αυτού του σημαντικού έργου. Με την αγάπη, την συνέπεια και την προσήλωσή τους, συμβάλλουν ουσιαστικά στη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού περιβάλλοντος για τους συμπολίτες μας με αναπηρία.

Εύχομαι το περιοδικό «ΜΑΖΙ» να έχει μια δημιουργική και μακρόχρονη πορεία, συνεχίζοντας να φωτίζει όσα μας ενώνουν και να δίνει φωνή σε όσους τη χρειάζονται περισσότερο.

Η Πολιτεία στέκεται δίπλα στα άτομα με αναπηρία. Προχωράμε μαζί. Κανείς δεν μένει πίσω.

Γιώργος Αμυράς

Βουλευτής Ιωαννίνων – Νέα Δημοκρατία

Η αναπηρία ως δύναμη ζωής.

Η αναπηρία δεν είναι περιορισμός, είναι μια διαφορετική οπτική του κόσμου. Είναι ένας καθρέφτης που μας φέρνει αντιμέτωπους με έννοιες όπως η ισότητα, η αξιοπρέπεια και η ανθρωπιά. Το θετικό είναι ότι η κοινωνία μας έχει κάνει σημαντικά βήματα τα τελευταία χρόνια, όμως έχουμε ακόμη δρόμο ώσπου η συμπερίληψη να πάψει να χρειάζεται ειδικές δράσεις ή επεξηγήσεις και να γίνει αυτό που λέμε «αυτονόητη στάση ζωής».

Η αναπηρία δεν αφορά «τους άλλους», αλλά όλους μας. Μπορεί να αγγίξει ένα παιδί, έναν γονιό, έναν φίλο ή ακόμη και εμάς τους ίδιους κάποια στιγμή στη ζωή. Για αυτό, έχουμε ευθύνη να διαμορφώσουμε μια κοινωνία, όπου κάθε άνθρωπος θα μπορεί να συμμετέχει ισότιμα, χωρίς εμπόδια, προκαταλήψεις ή εξαιρέσεις.

Οι λύσεις που καλούμαστε να δώσουμε δεν πρέπει να εξαντλούνται απλά στη διαχείριση της προσβασιμότητας, με ράμπες και υποδομές. Οφείλουμε να αλλάξουμε τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς. Είναι ο τρόπος που επικοινωνούμε, που ακούμε, που δίνουμε χώρο και φωνή σε όλους.

Θεσμικές πρωτοβουλίες, εκπαιδευτικά προγράμματα, τεχνολογικές λύσεις και πολιτικές που κάνουν τη διαφορά στην καθημερινότητα των ανθρώπων με αναπηρία είναι απαραίτητες. Όμως εξίσου σημαντικός είναι και ο ρόλος της κοινωνίας. Να μάθουμε να βλέπουμε τις δυνατότητες, όχι τις ελλείψεις.

Σε αυτό το πνεύμα, θέλω να κάνω ειδική μνεία στο Σωματείο Αποκατάστασης & Ειδικής Αγωγής Ατόμων με Αναπηρία «**Παναγία Ευαγγελίστρια**» και τον Πρόεδρό του Δημήτρη Στεφανίδη, που με το πολυσχιδές κοινωνικό και ανθρωπιστικό του έργο στηρίζει έμπρακτα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, προσφέροντας αγάπη, φροντίδα και προοπτική. Με τους ανθρώπους του Σωματείου με συνδέουν δεσμοί φιλίας και ειλικρινούς συνεργασίας, άλλωστε έχουμε ενώσει πολλές φορές δυνάμεις σε κοινές δράσεις που αναδεικνύουν την αξία της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Η αναπηρία είναι κομμάτι της ανθρώπινης εμπειρίας. Και όσο την αγκαλιάζουμε με σεβασμό, ενσυναίσθηση και πράξεις, τόσο πιο δυνατή γίνεται η κοινωνία μας, μια κοινωνία που δεν αφήνει κανέναν πίσω.

Παύλος Χρηστίδης

Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής,
Βουλευτής Β3 Νοτίου Τομέα Αθηνών

Θα ήθελα καταρχάς να στείλω τις θερμότερες μου ευχές για το νέο σας τεύχος, που είμαι σίγουρος ότι και αυτό θα το έχετε επιμεληθεί με ιδιαίτερη φροντίδα για όλους εμάς που φτάνει στα χέρια μας και το διαβάζουμε με χαρά.

Καθώς πλησιάζουν οι γιορτές, στιγμές όπου η οικογένεια, η κοινωνία και η αλληλεγγύη αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, αισθάνομαι την ανάγκη να μοιραστώ μαζί σας τις σκέψεις και τις δεσμεύσεις μου για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής όλων, αλλά και για τη στήριξη των πιο ευάλωτων μελών της κοινωνίας μας, τους συνανθρώπους μας με αναπηρία, οι οποίοι καθημερινά δίνουν τον δικό τους ξεχωριστό αγώνα για μια πλήρη και αξιοπρεπή ζωή.

Το τελευταίο χρονικό διάστημα, η κατάσταση στα δημοτικά κολυμβητήρια του Βύρωνα, του Ζωγράφου και της Αθήνας έχει δημιουργήσει μεγάλη ανησυχία, ειδικά για τα άτομα με αναπηρία που βασίζονται στη θεραπευτική κολύμβηση για τη φυσική τους κατάσταση, την ισορροπία και την ψυχική τους υγεία. Η απουσία πρόσβασης σε αυτές τις απαραίτητες υπηρεσίες πλήττει όχι μόνο τους ίδιους, αλλά και τις οικογένειες και τους συλλόγους που τους στηρίζουν καθημερινά.

Κατά τη συζήτηση που είχα στη Βουλή, μετά την Επικαιρή Ερώτηση που κατέθεσα, με τον Υφυπουργό Εσωτερικών, επισήμανα την ανάγκη άμεσων πρωτοβουλιών για την επαναλειτουργία των κολυμβητηρίων. Είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι η θεραπευτική κολύμβηση δεν είναι πολυτέλεια, αλλά αναγκαία προϋπόθεση για την ποιότητα ζωής χιλιάδων συμπολιτών μας. Όπως ενημερώθηκα, βρίσκονται εν εξελίξει διαδικασίες αδειοδότησης και ελέγχων και αναμένουμε τα κολυμβητήρια να επαναλειτουργήσουν σύντομα.

Θα είμαι εδώ και θα παρακολουθώ στενά το θέμα ώστε να σας κρατώ ενήμερος. Όπως και στο παρελθόν, με κοινοβουλευτικές ερωτήσεις που έχω καταθέσει για τις συντάξεις αναπηρίας αλλά και γενικότερα την αποκατάσταση των αδικιών του νόμου Κατρούγκαλου, συνεχίζω με όλες μου τις δυνάμεις να διεκδικώ πρωτοβουλίες που διασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες για όλους. Ας είναι οι γιορτές αυτές μια υπενθύμιση ότι η αλληλεγγύη, η αγάπη και η φροντίδα για τον συνάνθρωπο δεν έχουν εποχή, και ότι όλοι μαζί μπορούμε να χτίσουμε μια κοινωνία που αγκαλιάζει και στηρίζει τα πιο ευάλωτα μέλη της.

Εύχομαι από καρδιάς σε όλους υγεία, δύναμη και αισιοδοξία, με περισσότερη φροντίδα και ισότιμες ευκαιρίες για τους συνανθρώπους μας με αναπηρία.

Γιάννης Κωνσταντάτος

Δήμαρχος Ελληνικού – Αργυρούπολης

Πρόεδρος Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων

Πρόεδρος Φορέα Διαχείρισης Κοινοχρήστων Εντός Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού – Αγίου Κοσμά

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετώ την έκδοση του περιοδικού «ΜΑΖΙ» που εκδίδεται από το Σωματείο Αποκατάστασης και Ειδικής Αγωγής ΑμεΑ «Παναγία Ευαγγελίστρια». Ένα σπουδαίο εγχείρημα που έρχεται να ενισχύσει την φωνή, να δυναμώσει την παρουσία και να δώσει δύναμη στους ανθρώπους με αναπηρία. Μόνο όταν είμαστε μαζί, μπορούμε να χτίσουμε μια κοινωνία πραγματικά συμπεριληπτική, με ίσες ευκαιρίες για όλους.

Η ιστορία των ΑμεΑ στη χώρα μας είναι μια ιστορία αγώνων, διεκδικήσεων, αλλά και αντοχής. Για δεκαετίες, το κράτος άργησε να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων. Όμως, ήρθε η ώρα να γυρίσουμε σελίδα. Με συνεργασίες, με συνέργειες, με πράξεις και όχι με λόγια, γιατί το ζήτημα της ισότιμης συμμετοχής των Ατόμων με Αναπηρία δεν είναι κομματικό, δεν είναι ιδεολογικό, είναι βαθιά ανθρώπινο.

Στον Δήμο Ελληνικού – Αργυρούπολης δεν μείναμε ποτέ θεατές. Από τη δεκαετία του '80 η πόλη μας πρωτοπορεί, φιλοξενώντας το πρώτο Σχολείο Κωφών και Βαρηκών, ενώ σήμερα λειτουργούν στην περιοχή μας σημαντικοί φορείς που υπηρετούν με αφοσίωση τον σκοπό της φροντίδας, της συμπερίληψης και της ένταξης.

Αυτή η ευαισθησία αποτυπώθηκε έμπρακτα και στο μεγάλο στοίχημα της επένδυσης του Ελληνικού. Η πρώτη μας απαίτηση προς τον επενδυτή ήταν η δημιουργία ενός σύγχρονου Κέντρου Φροντίδας ΑμεΑ. Και πετύχαμε! Με αποκλειστική χρηματοδότηση της LAMDA Development και με παραχώρηση οικοπέδου από τον Δήμο, δημιουργήθηκε το πιο σύγχρονο κτίριο φροντίδας ατόμων με αναπηρία σε ολόκληρη την Ευρώπη, όπου σήμερα βρίσκουν στήριξη και αγκαλιά 500 συνάνθρωποι με αναπηρία από όλη την Αττική.

Αυτό το έργο, όμως, δεν μας αρκεί. Γιατί μπορεί ο Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης να έχει τη δυνατότητα να διαθέτει μια τέτοια δομή, όμως τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ελλάδα; Αυτό είναι το μεγάλο στοίχημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης: να εξασφαλίσουμε ότι οι άνθρωποι με αναπηρία σε κάθε πόλη και σε κάθε χωριό θα έχουν τις ίδιες δυνατότητες, την ίδια φροντίδα, την ίδια αξιοπρέπεια μέσα από σημαντικά έργα υποδομής που θα αναβαθμίσουν την καθημερινότητα σε χιλιάδες συνανθρώπους μας.

Όμως δεν σταματάμε εδώ. Γιατί, αν κάτι μάθαμε όλα αυτά τα χρόνια, είναι ότι η ισότητα δεν έχει γεωγραφικά όρια. Θέλουμε κάθε άνθρωπος με αναπηρία, σε κάθε πόλη και χωριό της Ελλάδας, να έχει πρόσβαση στις ίδιες δυνατότητες, στη φροντίδα και στην αξιοπρέπεια που του αξίζει.

Με αυτό το πνεύμα, διοργανώσαμε φέτος το 1ο Πανελλαδικό Αυτοδιοικητικό FORUM για τα Άτομα με Αναπηρία στον Δήμο μας – μια διοργάνωση πρωτοποριακή, με τη συμμετοχή πάνω από 100 δημάρχων, επιστημόνων, εκπροσώπων συλλόγων και θεσμικών φορέων απ' όλη τη χώρα.

Ανάμεσά τους ξεχώρισε και η παρουσία του Σωματείου «Παναγία Ευαγγελίστρια», που τιμήθηκε για την προσφορά του, συμμετείχε ενεργά στα βιωματικά εργαστήρια και παρουσίασε μια εξαιρετική ομιλία με θέμα την «Αναδοχή και επαγγελματική αναδοχή ατόμων με αναπηρία». Το έργο σας, η δράση σας και η στάση σας απέναντι στη ζωή μάς εμπνέουν όλους.

Εύχομαι το περιοδικό «ΜΑΖΙ» να αποτελέσει ένα ανοιχτό βήμα επικοινωνίας, γνώσης και αλληλεγγύης. Μόνο όταν πορευόμαστε μαζί, μπορούμε να αλλάξουμε τα δεδομένα και να πετύχουμε το αυτονόητο: Μια κοινωνία που χωράει και σέβεται κάθε άνθρωπο.

Δόμνα - Μαρία Μιχαηλίδου
Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής
και Οικογένειας
ΔΟΜΝΑ - ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Προς τον
Πρόεδρο του Σωματίου
«ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ»
κ. Δημήτρη Στεφανίδη

Αθήνα, 30 Οκτωβρίου 2025

Αγαπημένε Δημήτρη,

Σ' ευχαριστώ πολύ για το τεύχος του περιοδικού «Μαζί» που είχες την καλοσύνη να μου στείλεις. Η έκδοσή του αποτελεί σημαντική πρωτοβουλία που δεν περιορίζεται μόνο στο να αναδείξει το πολυδιάστατο έργο έργο σας αλλά αποσκοπεί να συμβάλει ευρύτερα στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε ζητήματα που συνδέονται με την βελτίωση της καθημερινής ζωής των ατόμων με αναπηρία.

Εύχομαι να συνεχίσετε, εσύ και η ομάδα σας, με δυναμισμό και κέφι το σημαντικό και πολυδιάστατο έργο που επιτελείτε.

Με εκτίμηση
Δόμνα - Μαρία Μιχαηλίδου
Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Αξιότιμε Πρόεδρε κ. Στεφανίδη,
Αγαπητά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Σας ευχαριστώ θερμά για την ευγενική αποστολή του 3ου τεύχους του Περιοδικού σας "Μαζί".
Εκτιμώ ιδιαίτερα την πρωτοβουλία σας και την προσπάθεια που καταβάλετε για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα αποκατάστασης και ειδικής αγωγής των ατόμων με αναπηρία

Σας εύχομαι καλή συνέχεια στο σημαντικό σας έργο και κάθε επιτυχία στις δραστηριότητές σας.

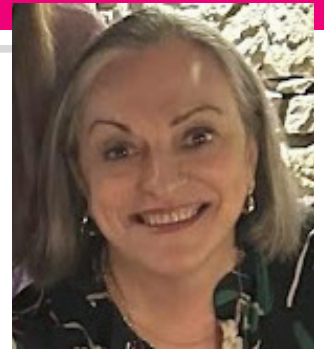
Με εκτίμηση
Φίλιππος Φόρτωμας,

Πρόεδρος ΕΜΕ Ελληνισμού της Διασποράς,
Βουλευτής Κυκλάδων της Νέας Δημοκρατίας

Φίλιππος Φόρτωμας

Η Ψυχική ανθεκτικότητα των οικογενειών με παιδιά με νοητική και αναπτυξιακή αναπηρία.

της Πέννυς Παπανικολοπούλου, MSc, PhD

Η Νοητική και Αναπτυξιακή Αναπηρία (NAA) αφορά περίπου 2–3 % του παγκόσμιου πληθυσμού, ανάλογα με τα κριτήρια διάγνωσης και τις εκτιμήσεις των ερευνών (Maulik et al., 2011· World Health Organization [WHO], 2023). Πιο συγκεκριμένα, η Νοητική Αναπηρία συναντάται στο 1–2,5 % των ανθρώπων, ενώ η Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) —μια από τις πιο γνωστές μορφές αναπτυξιακής αναπηρίας— επηρεάζει περίπου 1 % των παιδιών (Centers for Disease Control and Prevention [CDC], 2023· Christaki et al., 2023).

Πίσω όμως από τους αριθμούς κρύβονται άνθρωποι και οικογένειες που καλούνται να ανταποκριθούν σε μια πραγματικότητα γεμάτη προκλήσεις· από τις καθημερινές δυσκολίες στη φροντίδα και την κοινωνική ένταξη, μέχρι την αναζήτηση ευκαιριών για εκπαίδευση, υποστηριζόμενη διαβίωση και εργασία. Για πολλούς γονείς, ο ρόλος αυτός μετατρέπεται σε μια δια βίου αποστολή φροντίδας, αλλά και σε μια πορεία βαθιάς δύναμης, προσαρμογής και ψυχικής ανθεκτικότητας.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει μια οικογένεια παιδιού με NAA είναι πολλές, αφού η κατάσταση επηρεάζει όχι μόνο τις μαθησιακές ικανότητες, αλλά και την ικανότητα ατομικής φροντίδας, τη γλωσσική επικοινωνία, τη διαπροσωπική αλληλεπίδραση και τις εργασιακές δεξιότητες. Οι προκλήσεις αυτές είναι πιο αυξημένες σήμερα, αφού πλέον η οικογένεια κυρίως αλλά και η κοινότητα δευτερευόντως παίζουν ολοένα και πιο αυξανόμενο ρόλο στη φροντίδα ατόμων με NAA, απέναντι στο παλιότερο μοντέλο της ιδρυματοποίησης. Αν τώρα λάβουμε υπόψη το κοινωνικό στίγμα, που συντελεί στη μειωμένη κοινοτική στήριξη, αλλά και την ανεπαρκή θεσμική στήριξη, είναι φανερό ότι οι οικογένειες παιδιών με NAA δεν έχουν άλλη επιλογή από το να σταθούν πάνω από το πρόβλημα, αν θέλουν να αντιμετωπίσουν τα πολλαπλά θέματα που προκύπτουν στην καθημερινότητα.

Κι ενώ ο ερχομός ενός παιδιού αποτελεί για πολλούς γονείς την αφετηρία μιας πορείας που χαράσσεται με όνειρα και προσδοκίες, εσωτερικές εμπειρίες που μπορούν να δημιουργήσουν ένα ψυχικό απόθεμα για την επίλυση των όποιων προβλημάτων, η ανακοίνωση μίας διάγνωσης για NAA συχνά απειλεί να υπονομεύσει όσα αποθέματα

ψυχικής ανθεκτικότητας υπάρχουν. Όταν οι γονείς μαθαίνουν ότι το παιδί τους έχει κάποια αναπτυξιακή διαφοροποίηση, συχνά βιώνουν μια καταιγίδα συναισθημάτων. Μπορεί να νιώσουν φόβο, άγχος, ενοχή, θυμό ή λύπη· συναισθήματα απολύτως φυσιολογικά μπροστά σε μια τόσο σημαντική προσαρμογή. Καθώς προσπαθούν να κατανοήσουν και να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα, μπορεί να εμφανιστούν και πρακτικές δυσκολίες στην καθημερινότητα. Με κατανόηση, συνεργασία και την κατάλληλη καθοδήγηση, τα μέλη της οικογένειας μπορούν να βρουν την ισορροπία τους και να δυναμώσουν ακόμη περισσότερο μέσα από την κοινή τους πορεία. Ο κάθε άνθρωπος χτίζει ψυχική ανθεκτικότητα μέσα από την αντιμετώπιση όλων των εσωτερικών και εξωτερικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει.

Η ευρύτερη οικογένεια και η κοινότητα στηρίζει τις οικογένειες με παιδί με NAA, ώστε να μην ακολουθούν το μοντέλο της ιδρυματοποίησης με σκοπό τη συμπερίληψη στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Η ενδυνάμωση και η στήριξη των οικογενειών θεωρείται ως μια πολλά υποσχόμενη πρακτική προκειμένου αυτές να αναπτύξουν ψυχική ανθεκτικότητα, για να διαχειριστούν με επιτυχία

την μοίρα των παιδιών της. Οι οικογένειες και η αναγκαία υποστήριξη της ευρύτερης κοινότητας είναι οι σημαντικότεροι πυλώνες διαχείρισης των παιδιών με NAA. Η πρόκληση της συμπερίληψης δεν σταματάει ποτέ. Είναι μια διά βίου προσαρμογή σε μια κατάσταση που εξελίσσεται πέρα από τα όρια των γνωστών ορίων της ζωής των παιδιών τυπικής ανάπτυξης. Πώς μπορεί να στηριχθεί μια οικογένεια; Η ανάπτυξη και πληροφόρηση για τις υφιστάμενες δομές και τις υπηρεσίες φροντίδας σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, αλλά κυρίως η κατάλληλη ψυχοεκπαίδευση γύρω από τις καθημερινές δυσκολίες και τους τρόπους αντιμετώπισής τους θεωρούνται αρχικές αποτελεσματικές δράσεις.

Σύμφωνα με τους McConnell & Savage (2015) στα πλαίσια του μοντέλου της Οικογενειακής Ψυχικής Ανθεκτικότητας, το ευρύτερο κοινωνικό σύστημα τα οικογενειακά πρότυπα προσαρμογής σε ειδικές περιστάσεις ζωής και ο τρόπος που νοηματοδοτούν τις δυσκολίες τους, μπορούν να βοηθήσουν τις οικογένειες να αποκτήσουν ψυχική ανθεκτικότητα. Τι εννοούμε «νοηματοδότηση»; Εννοούμε ότι μέσα από τις δυσκολίες να βιώσουν την εμπειρία σε πρακτικό και ψυχολογικό επίπεδο, και να συμπεράνουν θετικά μαθήματα από τη ζωή τους με το παιδί με NAA. Δηλαδή, να χτίσουν οι γονείς και τα παιδιά τους ψυχικά εφόδια. Αυτό γίνεται με την ενεργοποίηση των ψυχικών εφοδίων που διαθέτουν ήδη, ώστε να μπορέσουν να αποκτήσουν ακόμη περισσότερες νέες ψυχικές εφεδρείες. Αυτές οι ψυχικές εφεδρείες θα δημιουργήσουν μια ασπίδα προστασίας απέναντι στις ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες που ενέχει μια κατάσταση που εγκυμονεί δυσκολίες που μπορούν να πυροδοτήσουν την ευθραυστότητα της οικογένειας συνολικά ή κάποιου

από τα μέλη της ατομικά. Η επιτυχημένη προσαρμογή μιας οικογένειας επιτυγχάνεται όταν διεκπεραιώνει τις συστημικές της λειτουργίες και παράλληλα ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες των μελών της (Caldwell, 2018).

Οι μελέτες δείχνουν (Kumar, 2019; Peer, 2014) ότι οι μητέρες υφίστανται το μεγαλύτερο βάρος στη διαδικασία αυτή, αφού παραδοσιακά είναι εκείνες που κατά πλειονότητα επιφορτίζονται με τις ανάγκες της αναπτυξιακής διαδρομής των παιδιών. Ιδιαίτερα για τα παιδιά με NAA, τα οποία απαιτούν περισσότερη φροντίδα και χρόνο, αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενεργότερη αλλά και εξαντλητικότερη ενασχόλησή τους. Αυτή η αυξημένη ενασχόληση των γονέων μπορεί να επηρεάσει και τα άλλα παιδιά της οικογένειας. Τα αδέρφια παίρνουν υποσυνείδητες στάσεις απέναντι στη ζωή ανάλογα με τον τρόπο που έχουν νοηματοδοτήσει την εμπειρία τους στην οικογένεια με παιδί με NAA. Εάν η οικογένεια προσαρμοστεί με το να περιορίσει τις οικείες και κοινωνικές επαφές, αυτό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά και την ψυχική τους ανθεκτικότητα (Kumar, 2019; Peer, 2014).

Αν επιχειρήσουμε να δώσουμε έναν ορισμό της ψυχικής ανθεκτικότητας, θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως την ικανότητα ενός ατόμου να διαχειρίζεται με αποτελεσματικό τρόπο τις αντίξοες περιστάσεις της ζωής. Πρόκειται δηλαδή για την ικανότητα που αναπτύσσεται και να προσαρμόζεται με θετικά αποτελέσματα στην πραγματικότητα, στηριζόμενο στις ατομικές του δεξιότητες, στην αισιόδοξη αντίληψη των πραγμάτων και σε ένα ισχυρό σύστημα αξιών. Σε οικογενειακό επίπεδο η ψυχική ανθεκτικότητα λειτουργεί και συλλογικά. Είναι οι προστατευτικοί παράγοντες που αναπτύσσει το οικογενειακό σύστημα προκειμένου να διαχειρίζεται συλλογικά την καθημερινότητά του αλλά και τα απρόβλεπτα γεγονότα που απειλούν να διαταράξουν τη σταθερότητά του (Martin et al., 2015).

Εξετάζοντας το θέμα σχετικά με τις οικογένειες που μεγαλώνουν παιδί με NAA, βλέπει κανείς ότι θα πρέπει να ξεκινήσει από την αποδοχή της πραγματικότητας ότι κάποιος είναι πλέον γονέας ενός παιδιού με NAA. Βέβαια, αυτή η επιλογή δεν αποτελεί παθητική στάση απέναντι σε ένα πρόβλημα, αλλά μια διαφορετική ευκαιρία απέναντι σε μια πρόκληση ζωής. Η άρνηση της πραγματικότητας δεν μπορεί να φέρει θετικά αποτελέσματα. Αντίθετα, μπορεί να οδηγήσει σε απόσυρση, κατάθλιψη, κοινωνική απομόνωση, ενδοοικογενειακές συγκρούσεις, στάσεις που επηρεάζουν αρνητικά τη μετάβαση των παιδιών αυτών στην ενήλικη ζωή. Το παιδί με NAA μπορεί να είναι ένας στρεσογόνος παράγοντας, που συνήθως υπερβαίνει τις ατομικές ικανότητες προσαρμογής, όμως, η φροντίδα του από την οικογένεια έχει ως συνέπεια την καλλιέργεια ψυχικής ανθεκτικότητας μέσα από την επιτυχημένη

TACT HELLAS

προσαρμογή στις προκλήσεις που γεννάει η κατάσταση αυτή. Όταν η οικογένεια έχει προσαρμοστικότητα στην πραγματικότητα της NAA, μπορεί να αντιμετωπίσει τις βασικές προκλήσεις (McConnell, 2015).

Η πρόκληση μιας οικογένειας μέσα από τον καθημερινό αγώνα θα καταφέρει να υλοποιήσει τα όνειρά της στο πλαίσιο των δυνατοτήτων και των ευκαιριών που της δίνει η πραγματικότητα. Με την έννοια αυτή, δεν θα πρέπει να διαφεύγει από το ορατό μας πεδίο ότι, η τόσο σημαντική καλλιέργεια ψυχικής ανθεκτικότητας στα ίδια τα παιδιά, που αποτελεί και βασική προϋπόθεση για τη μελλοντική τους πορεία, ξεκινάει από τους γονείς, οι οποίοι αποτελούν τον μικρόκοσμό τους. Αυτός με λίγα λόγια είναι ένας ακόμη απαιτητικός ρόλος των γονέων αυτών, να δημιουργήσουν δηλαδή τις συνθήκες εκείνες που θα επεκτείνουν τα όρια της οικογενειακής ασφάλειας για τα παιδιά με NAA όσο περισσότερο γίνεται.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει μια οποιαδήποτε οικογένεια, είναι σε γενικές γραμμές ίδιες στον γενικό πληθυσμό. Αυτό δεν θα πρέπει να παραβλέπει το γεγονός ότι οι οικογένειες παιδιών με NAA είναι εκτεθειμένες σε μακροχρόνιο χαμηλό επίπεδο στρες, το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την υγεία των γονέων, καθώς και την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες των παιδιών τους. Αυτός είναι και ο λόγος που η καλλιέργεια της ψυχικής ανθεκτικότητας, η προσαρμογή τους δηλαδή στις συνεχείς προκλήσεις, είναι σημαντικός παράγοντας προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί ομαλά το οικογενειακό σύστημα, ενώ παράλληλα το παιδί με NAA να ενταχθεί στην ευρύτερη κοινότητα όσο καλύτερα γίνεται. Η γνώση των παραγόντων που ευνοούν την προσαρμοστικότητα των συγκεκριμένων οικογενειών αποτελεί σημαντικό κομμάτι που θα πρέπει να ενσωματώσουν στην κλινική πράξη και οι φορείς κοινωνικής πρόνοιας (Peer, 2014).

Το εντυπωσιακό στοιχείο που προκύπτει από πολλές μελέτες (McConnell, 2015) είναι ότι μολονότι οι γονείς παιδιών με NAA αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην προσπάθειά τους να προσαρμοστούν σε μια προκλητική πραγματικότητα, καταλήγουν να αντεπεξέρχονται πάρα πολύ καλά. Μολονότι βιώνουν υψηλά επίπεδα ψυχολογικής πίεσης, το ποσοστό

ψυχιατρικών διαταραχών ανάμεσά τους δεν είναι καθόλου υψηλό. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν πάσχουν από κατάθλιψη, αντίθετα παρουσιάζουν θετική εικόνα. Την εξήγηση σε αυτό δίνει η φιλοσοφία που υιοθετούν στη ζωή τους, να ασχολούνται με ό,τι έχει αξία και όχι με δευτερεύοντα ζητήματα. Πρόκειται δηλαδή όχι για έναν απλό μηχανισμό διαχείρισης, αλλά για μια διαφορετική στάση ζωής που μεταμορφώνει την οπτική τους. Η μερίδα αυτή των γονέων χαρακτηρίζονται ως ψυχικά ανθεκτικοί, αφού παρά τις αντιξοότητες μπορούν να επιδείξουν θετικό πρόσημο στην εσωτερική συνοχή, στα οικονομικά, στην εκπαίδευση, στην κοινωνικοποίηση και στην προστασία των ευάλωτων μελών τους. Κι όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν μέσα από μια βιώσιμη καθημερινή ρουτίνα. Σε γενικές γραμμές, όμως, τα στοιχεία που προωθούν την ψυχική ανθεκτικότητα είναι η επιτυχημένη αντιμετώπιση των δυσκολιών και η αποσυμπύεση της ψυχολογικής πίεσης μέσα από την ομαλή λειτουργία του οικογενειακού συστήματος.

Σύμφωνα με τους McConnell & Savage, (2015), τα στοιχεία που κάνουν τη διαφορά στις οικογένειες που καταφέρνουν να οικοδομήσουν ψυχική ανθεκτικότητα είναι η αναζήτηση νοήματος στη ζωή, στην οποία οι ψυχολογικοί μηχανισμοί διαχείρισης είναι κομβικοί· επίσης, η διατήρηση ενός αισθήματος ελέγχου εν μέσω δυσκολιών και η υιοθέτηση κοινωνικών αξιών. Σύμφωνα με το Μοντέλο Οικογενειακής Ψυχικής Ανθεκτικότητας, το σύστημα αξιών και πεποιθήσεων μιας οικογένειας, οι εσωτερικές δομές οργάνωσης και λειτουργίας (όπως η ευελιξία και το αίσθημα του ανήκειν), καθώς και ο τρόπος επικοινωνίας μεταξύ των μελών της, είναι από τους πυλώνες πάνω στους οποίους χτίζεται η ψυχική ανθεκτικότητα. Από την άλλη, σημαντικό ρόλο παίζουν οι οικονομικοί και κοινωνικοί πόροι μιας οικογένειας, καθώς και η ικανότητα συναισθηματικής ρύθμισης (Caldwell, 2018).

Η ψυχική ανθεκτικότητα είναι μια δυναμική διαδικασία, μια συνεχής κι εξελισσόμενη δηλαδή προσπάθεια, μια εσωτερική κι εξωτερική διαδρομή μέσα από την έκθεση στον κίνδυνο και την ασφάλεια, που έχει για τέρμα την ικανότητα να διαχειρίζεται κάποιος αποτελεσματικά αντίξοες καταστάσεις. Αντί δηλαδή να γίνεται θύμα των δυσκολιών και των προκλήσεων, τις δαμάζει και δημιουργεί έτσι ένα ψυχικό απόθεμα, από το οποίο αντλεί κάθε φορά που το χρειάζεται. Οι προκλήσεις είναι σημαντικές στην περίπτωσή μας και οι παράγοντες που μπορούν να πλήξουν τα ευάλωτα σημεία των οικογενειών παιδιών με NAA είναι πολλοί και σύνθετοι – από την έλλειψη θεσμικής στήριξης, την κοινωνική απομόνωση ή το στίγμα, μέχρι πρακτικά θέματα της καθημερινότητας, που δεν θα πρέπει να παραθεωρούνται.

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

1980 Αρχή μιας δεκαετίας σκοταδισμού θα έλεγα, σε ότι αφορά τα άτομα με αναπηρία.

Όλη η Ευρώπη μιλά και δυσανασχετεί για τα ντροπιαστικά ιδρύματα που υπήρχαν τότε (Λέρος Δαφνί, Νταού, Κωσταλέξι.) Αρχή όμως και δικής μου αφύπνισης. Τι να κάνω για την Μαρία μου;

Σκέψεις σκέψεις σκέψεις...όταν ξαφνικά ένα όραμα άρχισε να διαμορφώνεται. Ένα σχολείο διαφορετικό από τα άλλα!! Ένα σχολείο που θα πλημμυρίζει από φως, χαρά και αγάπη. Αμ έπος αμ έργον.. Μετά από αναζήτηση συνάντησα πέντε γονείς στους οποίους ανέπτυξα το όραμα μου.

Ας δοκιμάσουμε, είπαν δειλά δειλά. Για μένα αυτό ήταν αρκετό! Με τους λίγους γονείς και φίλους ετοιμάζουμε το καταστατικό. Σκοπός η εφ' όρου ζωής και με κάθε νόμιμο μέσο η υποστήριξη παιδιών με νοητική υστέρηση. Επόμενο βήμα αναζήτηση χώρου. Τα βήματα μου με οδηγούν στην οδό Σόνιας Νικολακοπούλου 13. Ένα κτήριο κλεισμένο έως ψηλά με ελενίτ και μια αυλή χορταριασμένη. Καθώς έφευγα ανοίγει η πόρτα και βγαίνει το ΔΣ του διαλυθέντος σωματείου «Άγιος Νεκτάριος» που τυχαία βρέθηκε εκεί. Με καλούν μέσα και τους αναπτύσσω το όραμα μου. Η αιμίμηστη πρόεδρος του διαλυθέντος Σωματείου Χαρά Γεωργοπούλου μου είπε αμέσως. Θα σας το παραχωρήσουμε για τρία χρόνια και βλέπουμε. Εννοείται ότι μετά τα τρία χρόνια έγινε δωρεά στην Εστία.

Αρχίζουμε!!! Ο εξωραϊσμός τριών εργαστηρίων και γραφείων ήταν υπόθεση γονέων και φίλων. **16 Φεβρουαρίου 1982** έχουμε εγκεκριμένο το καταστατικό του Σωματείου ως ειδικώς αναγνωρισμένο Φιλανθρωπικό. Είμαστε πλέον έτοιμοι καθ' όλα. Οι πρώτοι εργαζόμενοι προσλαμβάνονται τα πρώτα 11 παιδιά μεταφέρονται με Ταξί. Έμπειροι επιστήμονες καλούνται από Σουηδία, Αγγλία, Γερμανία για εκπαίδευση Διοίκησης και εργαζομένων. Στην συνέχεια εργαζόμενοι ταξιδεύουν σ' αυτές τις χώρες για να γνωρίσουν τους εκεί φορείς και τον τρόπο λειτουργίας τους.

1985 η εστία εγκαινιάζει την "Λέσχη Περίπατος" με απογευματινά προγράμματα έκφρασης και δημιουργίας.

1991 η Εστία οργανώνει τριήμερο Διεθνές συνέδριο στο Ζάππειο Μέγαρο με την συμμετοχή 32 συνέδρων από 28 χώρες Ευρώπης, Αμερικής, Ασίας και χώρες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Οι δημοσιογράφοι της εποχής εξεπλάγησαν με το γεγονός. Την τελευταία

ημέρα 300 σύνεδροι συμμετείχαν σε εκδρομή στα νησιά του Αργοσαρωνικού. Οι δίαυλοι πλέον για συνεργασίες πολλαπλασιάζονται. Επόμενος μεγάλος στόχος Στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης.

1997 ιδρύεται η ΜΕΛΕΔΩΝΗ "Ένωση φορέων στήριξη ατόμων με νοητική υστέρηση" με πέντε σωματεία. Ένας μεγάλος Τηλεμαραθώνιος διοργανώνεται στο MEGA με την Ρούλα Κορομηλά. Ήταν στην κυριολεξία μια πανελλήνια εκστρατεία η οποία απέδωσε **550.000.000 δραχμές!!** Δίκαιη μοιρασιά 110.000.000 για τον κάθε φορέα. Η Εστία τα επενδύει άμεσα σε οικόπεδο σε κεντρικό σημείο των Μελισίων. Με το υπόλοιπο ποσόν γίνονται οι εκσκαφές και ο φέρων οργανισμός και στοπ .

Σε μεγάλη εκδήλωση της η Εστία γνωρίζει την χορηγό η οποία ολοκλήρωσε το έργο και το όνομα της πρώτης στέγης "KARMEN" 8 δωμάτια 6 παιδιά. Παράλληλα σχεδόν ξεκίνησε και τελείωσε στο Νέο Ψυχικό η ΣΥΔ "Ηλιάνθη" 5 δωμάτια 4 παιδιά. Η προσπάθεια συνεχίζεται ..

2017 εγκαινιάζεται η ΣΥΔ "ΛΙΛΙΑΝ" στο Πικέρμι με την ένταξη στις Δημόσιες επενδύσεις και υποστήριξη χορηγού. Δέκα δωμάτια 8 παιδιά.

2022 εγκαινιάζεται η ΣΥΔ "ΔΕΣΠΩ" που έγινε εξ ολοκλήρου με χορηγία, σε κεντρικό σημείο στα Βριλήσσια 5 δωμάτια 4 παιδιά. Όλες οι στέγες είναι πανέμορφες μονοκατοικίες με άνετους κοινόχρηστους χώρους και κήπο.

2023 με πολλές μικρές δωρεές η Εστία αποκτά ένα υπέροχο κτήριο στον Γαλατά Ναυπακτίας με 20 διώροφα σπίτια και υπέροχους κήπους.

Για το σύνολο του έργου της η Εστία έχει δυο πολύ σημαντικές βραβεύσεις. Μια από την Ακαδημία Αθηνών και μια από την Κίνηση Πολιτών.

Όλα αυτά τα χρόνια η κοινωνική ένταξη των παιδιών μας ήταν προτεραιότητα. Οργανώνονται κάθε χρόνο από το 1984 μέχρι και σήμερα εβδομαδιαίες διακοπές Κρήτη, Δωδεκάνησα, Επτάνησα, Πελοπόννησο, Βόρειες Σποράδες και όλη την Στερεά Ελλάδα μέχρι την Χαλκιδική καθώς και ανταλλαγές με χώρες της Ευρώπης.

Όλο αυτό το έργο δεν θα μπορούσε να γίνει χωρίς τους εργαζομένους, τα εκάστοτε Δ.Σ., τους γονείς, τους χορηγούς, τους φίλους της Εστίας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ από καρδιάς σε όλους.

2025 η Εστία είναι εδώ και θα συνεχίσει να είναι δυνατή και να ανοίγει δρόμους γιατί έχει ρίζες και θεμέλια βαθιά.

Ορίζοντες για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς

Η συμπερίληψη ως καθημερινή πράξη και όχι ως θεωρία

Του Παναγιώτη Κορφοξυλιώτη

Διευθυντή του Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. «ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ»

Το Κέντρο Ειδικής Εκπαίδευσης Παιδιών & Ενηλίκων με Αναπηρία (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α.) «Ορίζοντες» αποτελεί έναν από τους πλέον δραστήριους φορείς στον χώρο της υποστήριξης και ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρία. Με πολυετή εμπειρία, εξειδικευμένο προσωπικό και ένα δίκτυο συνεργασιών με δημόσιους και κοινωνικούς φορείς, οι «Ορίζοντες» έχουν ως αποστολή τη δημιουργία προϋποθέσεων για ισότιμη συμμετοχή, αξιοπρέπεια και αυτονομία.

Στο Κέντρο Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) του φορέα, καθημερινά δεκάδες άτομα με αναπηρία συμμετέχουν σε προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων, δημιουργικής απασχόλησης και κοινωνικής ενδυνάμωσης. Μέσα από εργαστήρια όπως παρασκευή εδεσμάτων, εποχιακά είδη, γενική χειροτεχνία, ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, καλλιτεχνικών και προγράμματα μουσικής, πληροφορικής και αθλητισμού, ενισχύονται η αυτοεκτίμηση, η συνεργατικότητα και η προσωπική έκφραση των ωφελούμενων.

Παράλληλα, οι 3 Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) προσφέρουν ένα υποστηρικτικό και οικογενειακό περιβάλλον σε ενήλικες με αναπηρία, που επιθυμούν να ζουν αυτόνομα και με ασφάλεια. Οι ΣΥΔ δεν αποτελούν απλώς τόπο διαμονής· είναι ένα ζωντανό παράδειγμα κοινωνικής συμπερίληψης στην πράξη, όπου ο σεβασμός, η σταθερότητα και η ανθρώπινη φροντίδα αποτελούν καθημερινό βίωμα.

Η δράση του Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. δεν περιορίζεται στους εσωτερικούς του χώρους. Με τη συμμετοχή σε πολιτιστικές, αθλητικές και κοινωνικές εκδηλώσεις, τη συνεργασία με σχολεία, εθελοντικές ομάδες και τοπικούς φορείς, και τη διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης, προωθεί ενεργά τη συνύπαρξη, τη γνωριμία και την κατανόηση. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις αποτελούν το πραγματικό θεμέλιο της συμπερίληψης – εκεί όπου τα στερεότυπα διαλύονται μέσα από τη σχέση και την εμπειρία.

Η συμπερίληψη δεν είναι μια φιλανθρωπική πράξη ούτε μια θεσμική υποχρέωση· είναι μια στάση ζωής

που αφορά όλους μας. Μια κοινωνία που αποδέχεται τη διαφορετικότητα είναι πιο δίκαιη, πιο δημιουργική και πιο ανθεκτική. Οι άνθρωποι με αναπηρία δεν ζητούν οίκτο ή ανοχή – ζητούν χώρο, ευκαιρίες και ίση αντιμετώπιση.

Στους «Ορίζοντες» πιστεύουμε ότι η διαφορετικότητα δεν είναι περιορισμός, αλλά πηγή δύναμης και έμπνευσης. Κάθε μικρό βήμα ενός ωφελούμενου προς την αυτονομία, κάθε συμμετοχή σε μια κοινή δράση, κάθε χαμόγελο αποδοχής στην κοινότητα, είναι για εμάς μια νίκη όλων.

Γιατί οι πραγματικοί Ορίζοντες δεν είναι οι γεωγραφικοί – είναι οι ορίζοντες της σκέψης, της συνύπαρξης και της καρδιάς. Και προς αυτούς πορευόμαστε, καθημερινά, με πίστη και συνέπεια.

BEST BUDDIES®

Ελλάδα

Τα Best Buddies, είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1989 από τον Άντονι Κέννεντυ Σράιβερ, με όραμα να δημιουργήσει ευκαιρίες κοινωνικοποίησης για τα άτομα με αναπηρία μέσω της φιλίας «ένας- προς-έναν» σε σχολεία, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στην κοινότητα. Τα Φιλαράκια Ελλάδας (Best Buddies Greece) δραστηριοποιούνται από το 2011 ως εθελοντική ομάδα και από το 2016 ως ανεξάρτητο μη κερδοσκοπικό Σωματείο. Το όραμά του Σωματείου είναι η ενδυνάμωση ενηλίκων με νευρο- αναπτυξιακές αναπηρίες, με όχημα τη φιλία. Οι δράσεις και τα προγράμματα μας είναι τα εξής: Πρόγραμμα Φιλίας "ένας- προς-έναν", Ανάπτυξη Ηγετικών Προτύπων (ambassador), Υποστηριζόμενη εργασία, Συμπεριληπτικά εργαστήρια και δράσεις για όλους. Στόχος μας είναι να γεφυρώσουμε το χάσμα και να μην μένει κανείς στο περιθώριο. Η δύναμη του εθελοντισμού, μπορεί να δώσει ορατότητα και φως σε ανθρώπους, δημιουργώντας μια κοινωνία συμπεριληπτής. Η φωνή όλων πρέπει να ακούγεται, και έτσι υλοποιούμε τα εκπαιδευτικά εργαστήρια αυτοσυνηγορίας. Επιπλέον το Σωματείο έχει υλοποιήσει προγράμματα εκπαίδευσης προς εταιρείες με θέμα "τη συμπεριληψη στο εργασιακό περιβάλλον" και την προετοιμασία ατόμων στο φάσμα του αυτισμού για την εύρεση εργασίας.

Επίσης, υλοποιούμε αρκετές δράσεις στην κοινότητα, προσφέροντας έτσι διαφορετικά ερεθίσματα και ευκαιρίες κοινωνικοποίησης στην ομάδα μας. Ακόμα, μια μεγάλη εκστρατεία που υλοποιούμε πανελλαδικά είναι τα Κουδούνια

Φιλίας, μια εκστρατεία που αγαπήθηκε ιδιαίτερα από σχολεία, φορείς, ωφελούμενους και εθελοντές. Μικρές χειροποίητες κατασκευές με φυσικά υλικά και πολύ αγάπη, ώστε όταν κάποιος θα βρει ένα κουδούνι να αναλογιστεί για λίγα λεπτά πόσο σημαντική είναι η φιλία για τη ζωή του και πόσο σπουδαίο είναι να μη μένει κανείς στο περιθώριο. Η μεγαλύτερη μας δράση που γίνεται κάθε χρόνο, και φέτος θα έχουμε τη χαρά να γιορτάσουμε τα 10 χρόνια της, ονομάζεται Περίπατος Φιλίας, από το 2014 έως και σήμερα γαμίζουμε το κέντρο της Αθήνας με χρώματα, ανθρώπους και φωνές αποδοχής και συμπεριληπτής. Ο περίπατος Φιλίας είναι γνωστός Παγκοσμίως ως Best Buddies Friendship Walk και πραγματοποιείται σε πολιτείες της Αμερική και σε άλλες 12 χώρες, όπως η Ιρλανδία, το Περού, οι Φιλιππίνες.

Πρόεδρος Σωματείου
Παναγιώτα Παπανικολοπούλου
Ψυχολόγος, Ψυχοθεραπεύτρια PhD

Ηλικιωμένα Άτομα με Νοητική αναπηρία: πρότυπα για τις ανάγκες τους και την κοινωνική υποστήριξη στην ενήλικη ζωή.

του Παναγιώτη Χηνά

Σχολικός Ψυχολόγος

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Στη συνέχεια, 1970, αρχίζει η αλλαγή της αντίληψης στην έρευνα και τις υπηρεσίες ώστε να περιλαμβάνει τον ενήλικα. Αναπτύσσονται υπηρεσίες κατάλληλες στη χρονολογική και όχι στη νοητική ηλικία των ενηλίκων. Παράλληλα, υπάρχει διαφοροποίηση (στον εξοπλισμό, γνώση και στελέχωση) των μονάδων πρόνοιας (κοινωνικός λειτουργός, κοιν. παιδαγωγός, ψυχολόγος) από τις μονάδες θεραπείας (ιατρός, νοσηλεύτρια, ψυχολόγος ...). Αυξάνουν οι εμπειρίες εξειδικευμένες στα ηλικιωμένα που «συνταξιοδοτούνται» από τις δομές για ενήλικες. Όλο και περισσότερο γίνεται φανερό ότι υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές για τους ηλικιωμένους με νοητική αναπηρία.

Γενικά, οι εμπειρίες και οι πρακτικές είναι δυνατό να αναπτυχθούν με εξέλιξη προϋπαρχόντων ιδρυμάτων για παιδιά ή ενήλικες νοητικής αναπηρίας, με ειδικές καινοτομίες για ηλικιωμένους με νοητική αναπηρία και από τα πρότυπα για τους ηλικιωμένους γενικά.

Οι εμπειρίες είτε είναι ενταγμένες στην κοινότητα και πλησιάζουν το άτυπο δίκτυο στήριξης είτε ομοιάζουν στο ίδρυμα ή στο νοσοκομείο με τον τύπο της στελέχωσης (εθελοντές ή επαγγελματίες) και τις ανάγκες (κοινωνικές ή και υγείας) που καλύπτουν Άλλοι ερευνούν σε βάθος ορισμένα μόνο από αυτά τα πρότυπα, π.χ. Krauss M.W. etc., 1988, Seltzer M.M, etc., 1989, D. Anderson, etc., 1992, Krauss M.W etc., 1992, Krauss M.W. etc., 1993.

Αναπτύχθηκαν ποικίλα προγράμματα και δομές Κοινοτικά προγράμματα διαμονής ανάδοχες οικογένειες; Εστίες ή Προγράμματα διαμερισμάτων: ή ημι-ανεξάρτητη διαμονή εργαστήρια προστατευμένα, δραστηριότητες γενικά για ηλικιωμένους). Κοινοτικά ημερήσια προγράμματα, Κέντρα ημερήσιας απασχόλησης, Δια βίου κοινότητες

Παράλληλα έγιναν έρευνες για την τυπολογία αυτών των προγραμμάτων. Το γενικό ερώτημα που προσπαθούν να απαντήσουν είναι ποιο πρότυπο (στόχοι, υπηρεσίες) είναι πιο κατάλληλο για τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των ατόμων και ποιο μπορεί να είναι αποτελεσματικό στις ανάγκες και να προσφέρει ποιότητα ζωής.

Θεωρητικά πρότυπα

1, Μια άλλη επιστημονική προσέγγιση, εκτός από την μελέτη των εμπειριών και της συστηματοποίησής τους σε πρότυπα σε σχέση με χρήστες και ανάγκες, είναι η εφαρμογή μιας επιστημονικής θεωρίας. Η ανάπτυξη πχ της θετικής ψυχολογίας επηρέασε και την ορολογία: άτομα με δυνατότητες ενώ η αρχή της συμπερίληψης άτομα με εμποδια.

Έχουμε μια ιστορική εξέλιξη και στον τομέα της θεωρίας των αναγκών με συνέπειες στη διαμόρφωση

γενικών προτύπων της περιγραφής, ανάλυσης και των προδιαγραφών παρέμβασης. Στην προεπιστημονική περίοδο, η εννοιολογική βάση της παρέμβασης ήτο πολύ απλόϊκή και σχηματική ή λανθάνουσα. Συνδέοντα κοινωνικές στάσεις με μέτρα χωρίς ουσιαστική αντίληψη της πραγματικότητας, δυνατοτήτων και αναγκών του ατόμου. Ο ενδιαφερόμενος είναι η κοινωνία και η παρέμβαση διαμορφώνεται από εμπειροτεχνίτες που είναι φορείς της λανθάνουσας θεωρίας.

Οι πρωτεργάτες (Itard, Seguin, GuggenbuW) δεν παραδέχονταν ότι η νοητική καθυστέρηση είναι αναλλοίωτη και έδιναν έμφαση σε «θεραπευτικά» προγράμματα με στόχο τα νοητικά να «αποκατασταθούν» ως «φυσιολογικά» και να βρουν την αντίστοιχη θέση στην κοινωνία (Th. Burto n, 19 76, σελ. 38). Ήταν τόσο αφοσιωμένοι στην προσπάθεια θεραπείας ώστε η τάση του; κατέληξε τόσο σε ηττοπάθεια και στην εγκατάλειψη των «πολύ καθυστερημένων» -των «φυτών» όπως έλεγαν και των ηλικιωμένων- όσο και στον επαναπροσανατολισμό των προσπαθειών σε νοητικά με υψηλό δυναμικό ώστε να διασφαλίσουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Επίσης, εξασθένησε το ενδιαφέρον για τα «αθεράπευτα» και οι πιο καλές προθέσεις των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατέληξαν σε φροντίδα φύλαξης.

Η ανάλυση και περιγραφή ή προδιαγραφή του τι χρειάζεται στη ζωή των συγκεκριμένων ατόμων και στις δραστηριότητες των επαγγελματιών, γινόταν με βάση «συνταγές» που αφορούν κατηγορίες ατόμων. Γύρω στο 1930 διαμορφώθηκαν οι γνωστοί πίνακες και η πυραμίδα κατανομής του πληθυσμού κατά κατηγορία και ανάγκες (εκπαιδευσιμων, ασκήσιμων, βαριών κ.λπ.) με τη σχηματική αντιστοίχιση, σχεδόν ανεξάρτητα από ηλικία, με έναν τύπο προγράμματος (ειδική τάξη, ειδικό σχολείο, προστατευμένο), δομής και προοπτικών κοινωνικής ένταξης και δια βίου αναγκών.

Αυτά τα πρότυπα είναι περισσότερο «διοικητικοί μπουσουλές»; για προδιαγραφές υπηρεσιών (στόχων,

στελέχωσης, και επιλογής χρηστών) και έχουν βασικό ζητούμενο το διοικητικό συντονισμό τους. Αυτή η προσέγγιση επικρατούσε στην βιβλιογραφία στην Ελλάδα μέχρι και το 2000!

Διεθνώς, με τους παγκόσμιους πολέμους, ιδίως του 1940, αλλάξαν οι αξίες και αναπτύχθηκε το ενδιαφέρον του κοινού για τους ανάπηρους πολέμου. Με την οργάνωση του αναπηρικού κινήματος άρχισε να διαμορφώνονται νέα προγράμματα που γενικεύονται και για τα νοητικά καθυστερημένα.

Η νομοθεσία υποχρεωτικής προσφοράς ευκαιριών για όλα τα άτομα με νοητική αναπηρία, όλων των ηλικιών, έδωσε την ευκαιρία εφαρμογής και επιβεβαίωσης αυτής της θεωρίας ότι μπορούν να βελτιωθούν παρά την αναπηρία (J. Bicknel and S11. HoHins, 1985). Μετά το 1960 ανανεώνεται το ενδιαφέρον και η αισιοδοξία για το μαθησιακό δυναμικό, συστηματοποιείται η παρέμβαση για όλες τις κατηγορίες νοητικής αναπηρίας με βάση ορισμένα θεωρητικά στοιχεία, αρχές και έννοιες. Από το 1970 αρχίζει η αλλαγή της αντίληψης στην έρευνα και τις υπηρεσίες ώστε να περιλαμβάνει τον ενήλικα και τις βαριές περιπτώσεις. Δίνεται έμφαση στις αρχές και τις έννοιες π.χ. της κοινωνικής ένταξης, κανονικοποίησης (normalisation) των συνθηκών ζωής (1969), εξατομίκευσης και του ελάχιστα περιοριστικού περιβάλλοντος (1981), ίσων ευκαιριών, ίσης προστασίας, ελευθερίας επιλογής, της κοινωνικής ευθύνης και αλληλεγγύης, της συνταξιοδότησης, της διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δικαιωμάτων του πολίτη και καταναλωτή. Η εφαρμογή τους στη ζωή των νοητικά αναπήρων οδήγησε στη μετάβαση από το ίδρυμα στο κοινοτικό πρότυπο, στην ανακάλυψη νέων κοινωνικών δομών (ρόλων και σχέσεων των ατόμων) που εξελικτικά επικεντρώνονται στις ανθρώπινες ανάγκες.

Η θεωρία της οικολογίας της γήρανσης επιτρέπει καλύτερη κατανόηση π.χ. των αρχών ένταξης στην κοινότητα. Με τη ζωή στην κοινότητα εμπλουτίζονται και αυξάνονται οι εμπειρίες και η προσαρμοστικότητα αναπτύσσεται. Η κοινοτική ένταξη των ηλικιωμένων νοητικά αναπήρων δεν είναι συνώνυμη με αλλαγή χώρου διαμονής, αλλά με δημιουργία ενός πλαισίου όπου, όσο κι αν είναι δύσκολο, ο νοητικά ανάπηρος έχει συγκριτικά με τους μη νοητικά ανάπηρους συνομήλικους του το ίδιο εύρος επιλογών.

Εργονομική ψυχολογική προσέγγιση

Με την πάροδο του χρόνου, παράλληλα με την ανάπτυξη της δυνατότητας θεωρητικής ανάλυσης και κατανόησης των παραγόντων της ποιότητας της ζωής, της θεωρίας και τους στόχους, τις ανάγκες και το μέλλον. του ηλικιωμένου, αναπτύχθηκε μια δυνατότητα και τεχνογνωσία επιστημονικής εξατομίκευσης των παρεμβάσεων.

Η εργονομία είναι η επιστήμη του κατασκευασμένου από τον άνθρωπο περιβάλλοντος - τεχνολογικού ή κοινωνικοτεχνικού, που προσαρμόζει το περιβάλλον στις ανάγκες του ανθρώπου, για ευεξία και επίδοση, στήριξη και φροντίδα. Η ιδέα είναι ότι ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μπορεί να είναι περισσότερο από κανονικό. Οι ηλικιωμένοι νοητικά ανάπηροι έχουν το δικαίωμα να είναι διαφορετικοί και, όπως με τους σωματικά ανάπηρους, η κοινωνία χρειάζεται να προσαρμόσει το περιβάλλον για να είναι ποιοτικά προσπελάσιμο σε αυτούς. Όχι απλά διαφορετικό

σε αντίθεση με το τυπικό αλλά εμπλουτισμένο κανονικό.

Η εφαρμογή της εργονομίας και της ψυχολογίας των οργανώσεων δίνει νέες δυνατότητες στη διαμόρφωση, με ξεκάθαρη θεωρητική βάση, των αναγκαίων υπηρεσιών και στον τρόπο επιλογής και εκπαίδευσης του προσωπικού που θα αναλάβει την εξατομικευμένη υλοποίηση του προτύπου παρέμβασης.

Ο εμπειροτεχνίτης αρκείται απλά στην επιλογή κάποιας εμπειρίας, την αντιγραφή και αναπαραγωγή της, χωρίς να ελέγχει τις θεωρητικές βάσεις της ή ακόμη τη συνοχή της με τις ανάγκες των χρηστών. Συχνά αναπαράγει στάσεις, μια λανθάνουσα θεωρία ή και προκαταλήψεις. Μηχανικά εφαρμόζει προδιαγραφές ή μεταφέρει ένα πρότυπο κατάλληλο για ορισμένα άτομα αλλά με καταστροφικές συνέπειες σε άλλα.

Γενικές παρατηρήσεις

Η εξέταση της ξένης βιβλιογραφίας μάς δείχνει ότι διεθνώς, ιδιαίτερα στις Αγγλοσάξονικές αλλά και με παρόμοιες τάσεις στις άλλες χώρες, το ηλικιωμένο νοητικά ανάπηρο άρχισε από το τέλος της δεκαετίας 1980 να έρχεται στο κέντρο της προσοχής της έρευνας και της κοινωνικής πολιτικής. Υπάρχει μια εξέλιξη στην αναγνώριση του πληθυσμού των ηλικιωμένων νοητικά ανάπηρων ως ξεχωριστής ομάδας τρίτης ηλικίας με ανάλογες ανάγκες και πρότυπα παρέμβασης.

Η εμπειρία έδειξε ότι γενικά υπάρχει αισιόδοξος ορίζοντας για τα νοητικά καθυστερημένα και είναι δυνατή η αναζήτηση ποιότητας ζωής για το ηλικιωμένο νοητικά ανάπηρο.

Οι ηλικιωμένοι νοητικά ανάπηροι γενικά, συνήθως, ανάγκη από προγράμματα με αργό ρυθμό, ευκαιρίες προσωπικής επιλογής, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ψυχαγωγίας και ανάγκες υγείας. Έχουν με τους άλλους ηλικιωμένους κοινές ανάγκες, ιδιαίτερα διαμονής, και βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση λειτουργίας από τους ηλικιωμένους με χρόνιες ασθένειες ή άνοια. Αλλά όλοι οι ηνκ δεν είναι όμοιοι παντού και πάντοτε. Υπάρχουν υποομάδες που μεταξύ τους διαφέρουν στις ανάγκες λόγω αλλαγής των κριτηρίων ορισμού στις διάφορες γενιές νκ, λόγω των διαφορετικών κριτηρίων σε σχέση με ηλικία της γήρανσης, συνθηκών ζωής, παρεμβάσεις (ψυχολογικές για αποκατάσταση συμπεριφορών ή εκπαιδευτικές για απόκτηση ή ενίσχυση λειτουργικών δεξιοτήτων και γνώσεων) που προηγήθηκαν στην παιδική και ενήλικη ζωή τους, σε ίδρυμα ή στην κοινότητα.

Η τάση είναι οι παρεμβάσεις να μην είναι αντιδραστικές και αποσπασματικές, να γίνονται ανθρωποκεντρικά, από τη σκοπιά και τις ειδικές ανάγκες των χρηστών, με επιστημονική θεωρητική βάση και εμπειρικό έλεγχο του χρησιμοποιούμενου προτύπου.

Τελευταία αναφέρονται δύο άλλες έννοιες στην προσέγγιση των νοητικά αναπήρων, με βάση την αρχή της συμπερίληψης: η ποιότητα ζωής και η αξιοποίηση του κοινωνικού ρόλου, που σημαντικά επηρεάζουν τα πρότυπα παρέμβασης. Σήμερα, οι διαθέσιμες πρότυπες εμπειρικές ή θεωρητικές λύσεις επιτρέπουν να διαμορφώνονται στρατηγικές και προγράμματα παρέμβασης.

Το ζήτημα των κατάλληλων προτύπων απαιτεί να έχουμε σχετική έρευνα και ειδικούς επιστήμονες επαγγελματίες.

Τι γίνεται μετά τα 18 για τα άτομα με αναπηρία

της **Αντωνίας Βλάχου**

Λογοθεραπεύτρια

Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς, που να απευθυνθούν? Είναι σημαντικές ερωτήσεις που απασχολούν όλους τους γονείς ατόμων ΑμεΑ της Ελλάδας.

Στην Ελλάδα, μετά τα 18 έτη, η ζωή των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) αλλάζει άρδην, κυρίως επειδή λήγει η υποχρεωτική σχολική φοίτησή τους στο ειδικό σχολείο. Κάποια ειδικά σχολεία (ΕΕΕΕΚ) λειτουργούν μέχρι τα 21 έτη, με αποτέλεσμα να αφήνει τους νέους χωρίς δομημένο καθημερινό πλαίσιο.

Επομένως χρειάζεται να γίνει **μετάβαση σε δομές ή προγράμματα για ενήλικες**.

Η αλήθεια είναι ότι οι απόψεις δίστανται, διότι κάποιοι θεωρούν ότι τα άτομα με αναπηρία θεραπεύονται ξαφνικά μετά τα 18 και έτσι το κράτος δεν έχει προνοήσει για δημόσιες δομές που μπορούν να απασχολούνται τα άτομα αυτά. Αλλά έχει παραχωρήσει κάποια κουπόνια μέσω ΕΣΠΑ (δωρεάν για τους δικαιούχους) ή μέσω Δήμων και ιδρυμάτων. Οι υπόλοιπες δομές είναι κυρίως είτε ιδιωτικές είτε πρωτοβουλίες συλλόγων γονέων που δεν θέλουν τα παιδιά τους να καταλήξουν σε κάποιο ίδρυμα ή ακόμα χειρότερα σε ψυχιατρικές κλινικές, χωρίς να είναι ψυχικά ασθενείς.

Επομένως ας δούμε παρακάτω τι μπορούν να κάνουν:

1. Μετάβαση σε ΚΔΗΦ (Κέντρα Δημέρευσης, Ημερήσιας Φροντίδας).

Αποτελεί την **βασική και πιο καίρια επιλογή** μετά τα 18.

Σε αυτές τις δομές, τα ενήλικα ΑμεΑ συμμετέχουν καθημερινά σε:

- Προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης
- Εργοθεραπεία
- Λογοθεραπεία
- Ειδική διαπαιδαγώγηση
- Κοινωνικοποίηση
- Αθλητισμό
- Υποστήριξη αυτοεξυπηρέτησης
- Δραστηριότητες καθημερινής ζωής (ΔΚΖ)
- Εξωτερικά προγράμματα

Παρέχουν **μεταφορά, σίτιση, ψυχοκοινωνική φροντίδα και ανακούφιση στις οικογένειες**. Είναι εφικτό μέσω ειδικών voucher.

2. Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ (ΚΕΚ-ΑμεΑ)

Σκοπός των κέντρων αυτών είναι να εκπαιδεύσουν ενήλικες ΑμεΑ σε πρακτικές δεξιότητες (π.χ. μαγειρική, γεωπονία, χειροτεχνία, υπολογιστές).

Κάποια προσφέρουν **προστατευόμενη απασχόληση**,

δηλαδή εργασία σε ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, πράγμα πολύ ενισχυτικό για οικονομική αποκατάσταση και ουσιαστική συμπερίληψη των ατόμων στην κοινωνία, προσφέροντας και αυτά με την σειρά τους τις δικές τους υπηρεσίες νιώθοντας χρήσιμοι, αξιόλογοι, αξιοπρεπείς **Πολίτες της Ελλάδας**.

3. Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ)

Αφορά δομές ειδικά σχεδιασμένες για ενήλικες ΑμεΑ που **δεν μπορούν ή δεν θέλουν να ζουν με την οικογένειά τους**, δίνοντας τους την ευκαιρία για ανεξαρτητοποίηση.

Παρέχουν μόνιμη ή ημι-μόνιμη κατοικία με φροντίδα και επίβλεψη από ειδικούς θεραπευτές ή άτομα εξειδικευμένα ενθαρρύνοντας την **αυτονομία και την κοινωνική τους ένταξη**.

Υπάρχουν δημόσιες και ιδιωτικές ΣΥΔ, πολλές από τις οποίες ανήκουν σε συλλόγους γονέων.

4. Επιδόματα και οικονομική υποστήριξη

Μετά τα 18, τα άτομα ΑμεΑ μπορούν να λαμβάνουν:

- **Αναπηρικό επίδομα** (ανάλογα με το ποσοστό ΚΕΠΑ).
- **Επίδομα βαριάς αναπηρίας** (μέσω ΟΠΕΚΑ).
- **Επίδομα φροντίδας ή παροχή προσωπικού βοηθού** (νέο πρόγραμμα του Υπουργείου Εργασίας, αρχικά σε πιλοτική εφαρμογή).

- **Επιδότηση εργασίας ΑμεΑ** για εργοδότες που τα προσλαμβάνουν.

5. Εργασία ή Προστατευόμενα Εργαστήρια

Υπάρχουν λίγες αλλά σημαντικές δομές που προσφέρουν εργασία με υποστήριξη, όπως:

- **Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ)** για όσους παραμένουν μέχρι 21.
- **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚΟΙΝΣΕΠ ΑμεΑ).**
- **Προστατευμένα εργαστήρια** από συλλόγους ή ιδρύματα.

Ως συνεργάτης του φορέα Παναγία Ευαγγελίστρια τα τελευταία 5 χρόνια γνωρίζω και έχω εργαστεί και στις 3 δομές του, ΚΔΑΠ Ηλιούπολης, ΚΔΗΦ ΑΛΙΜΟΥ, ΚΔΗΦ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ. Σύντομα θα λειτουργήσει και η Στέγη Ημιαυτόνομης Διαβίωσης στην Καλλιθέα.

Έχω λοιπόν συνασπραφεί, συνεργαστεί και δουλέψει λογοθεραπευτικά είτε ατομικά είτε ομαδικά με τους περισσότερους ωφελούμενους. Έχουμε συμμετάσχει σε πολλά εξωτερικά προγράμματα, διάφορες εκπαιδευτικές ή κοινωνικές δράσεις, γιορτές, παρελάσεις, Εργαστήρια και βιώνω μαζί τους και εγώ την χαρά τους, την λύπη τους, την απογοήτευση τους, την ευτυχία τους, την φιλική ή άλλοτε δυσάρεστη διάθεσή τους, την αγωνία τους για ένταξη και αυτονομία, τα προσωπικά ή συνεργατικά τους επιτεύγματα και μόνο περηφάνια μπορώ να νιώθω για αυτά τα άτομα -στην ψυχή- παιδιά! Στην πραγματικότητα όμως δεν είναι παιδιά, ηλικιακά τουλάχιστον, είναι Ενήλικες, Πολίτες Με Ίσα και αναφαίρετα Δικαιώματα με όλους εμάς. Ζητούν και αξίζουν ίσες ευκαιρίες στη ζωή τους, για προσβασιμότητα, κοινωνικοποίηση και εργασία διότι δεν εξαφανίζονται μετά τα 18 οι Αναπηρίες!

«Φάσμα Αυτισμού»

Του Νίκου Αλαμάνου

Γεννήθηκα με αυτισμό, στο φάσμα είμαι λένε
Σε κόσμο διαφορετικό, στον ίδιο όμως κλαίμε

Από μικρός εγώ ήμουν αλλιώς από τους άλλους
Χαμογελούσα μόνος μου, δεν έκρινα κανένα
Καθόμουν μόνος μου με συντροφιά εμένα

Τα μάτια μου μην ψάχνεις, για να δεις
Αν θα με καταλάβεις, κοντά μου κάτσε άμα θες
με υπομονή και τόλμη
Τα λόγια σου να 'ναι απλά, αταλαβαίνω εγώ πολλά
μα λίγα λέω ακόμη

Αγκάλιασέ με αν μπορείς χωρίς να με αγγίζεις
Γιατί το άγγιγμα ψυχής είναι καλύτερο θα δεις
όσο θα με γνωρίζεις

Ψέματα δεν μπορώ να πω αλήθεια ξέρω μόνο
Αν δεν σου κάνω άσε με στον κόσμο το δικό μου
Και ζήσε εσύ όσο μπορείς με το φιλότιμο μου

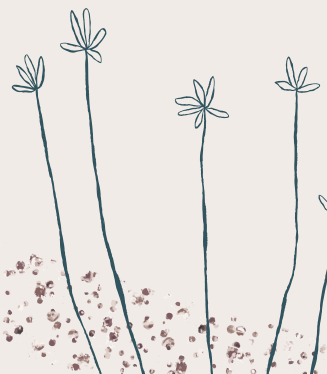
Κι αν θες φίλο να με έχεις στη καρδιά να με κοιτάς
κι όχι στο στόμα για να ακούσεις λόγια από άλλους
που ζητάς

Στα λόγια δεν τα καταφέρνω στις πράξεις
είμαι πιο καλός μα να ξέρεις ότι θυμάμαι
Ποιος μου φέρθηκε αλλιώς

Δεν ζητάω ωραία λόγια, βλέμματα παρηγοριάς
Θέλω να 'σαι εσύ κοντά μου
Να πατάς όπου πατάω και να μου χαμογελάς

Όσο ζω και αναπνέω εγώ θα προσπαθώ
Καλύτερος να γίνω γι' αυτούς που αγαπώ

Κι όσοι με κοιτάνε και αναρωτιούνται
Εγώ θα τους το πω
Είμαι στο φάσμα του αυτισμού
Δεν ντρέπομαι γι' αυτό

Συνοδεία -Υποστήριξη Ανθρώπων με Οπτική Αναπηρία

της Χριστιάνας Ζώτου

Εκπαιδύτρια Κινητικότητας και Προσανατολισμού για Άτομα με οπτική αναπηρία
Διευθύντρια ΚΔΗΦ Αμυμώνης

Υπάρχουν σίγουρα φορές που όλοι έχουμε συναντήσει στην πορεία της ζωής μας ανθρώπους διαφόρων ηλικιών με απώλεια - μερική ή ολική - όρασης. Σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις καλούμαστε να συνυπάρξουμε, να αλληλεπιδράσουμε ή και να δράσουμε υποστηρικτικά εφόσον χρειάζεται.

Από το 1991 όταν για πρώτη φορά ξεκίνησε συστηματικά η εκπαίδευση στην Κινητικότητα και τον Προσανατολισμό, έχουν γίνει πολλά βήματα κι έχουν να γίνουν πολύ περισσότερα. Εδώ αναφερόμαστε στην καθημερινότητα και στην απλή ανάγκη κάποιου ανθρώπου να βοηθηθεί σε κάποιο στάδιο των δραστηριοτήτων του. Η έμφαση που θέλουμε να δοθεί είναι στην απλότητα της μεγάλης ευθύνης που έχει ένας βλέπωντας όταν καλείται να συνοδεύσει κάποιον άνθρωπο με μειωμένη όραση ή να τον καθοδηγήσει για να βρει το κάθισμα του κ.α. Οδηγίες, Προτάσεις, Ιδέες κλπ έχουν δοθεί και δίνονται από διάφορες πηγές - κάποιες από τις οποίες απολύτως αξιόπιστες μάλιστα.

Όσοι βλέπουμε δεν θα αντιληφθούμε ποτέ πώς είναι να μην βλέπει κάποιος κι όσοι δεν βλέπουν δεν θα μπορέσουν ποτέ να το εξηγήσουν. Οπότε αυτό που χρειάζεται είναι να μπορούμε να αντιλαμβανόμαστε ξεκάθαρα και ΜΟΝΟ τι ζητάει ο άνθρωπος και να εκτιμούμε τη δυνατότητα μας να ανταποκριθούμε ή όχι. Προσωπικά, έχω έρθει πολύ συχνά αντιμέτωπη με ερμηνείες, φαρέτρες συμβουλών και προτροπών καθώς βέβαια και ευχών σε ανώτερες δυνάμεις για μια καλύτερη ζωή.

Η αρχή είναι απλή και σωτήρια: Δεν διορθώνουμε ποτέ ένα πρόβλημα κάποιου, όταν για τον κάποιον δεν είναι πρόβλημα. Δηλαδή, δεν θα «περάσουμε» έναν τυφλό άνθρωπο στο απέναντι πεζοδρόμιο αν πρώτα δεν επιβεβαιώσουμε πως θέλει όντως να περάσει!

Να έχουμε στο μυαλό μας πως όταν ένας άνθρωπος ζητά βοήθεια για κάτι, δεν είναι απαραίτητα άνετος με τη συνθήκη. Ένας παράπλευρος ρόλος εκείνου που καλείται να δώσει τη βοήθεια είναι ο καθαρός σεβασμός και όπως σημειώθηκε παραπάνω η προσπάθεια ανταπόκρισης σε ό,τι ζητήθηκε και όχι σε ό,τι υποψιαζόμαστε ενδεχομένως ότι χρειάζεται. Στον κάθε άνθρωπο, η κάθε στιγμή του μπορεί να είναι διαφορετική ως προς τη διάθεση, την ψυχραιμία, την ανησυχία ή το θάρρος κλπ. Δεν χρειάζεται κανένας να έρθει σε δύσκολη θέση και κυρίως εκείνος που ζητά βοήθεια. Είναι προτιμότερο να πούμε πως δεν μπορούμε, παρά ή να σιωπήσουμε και να απομακρυνθούμε

(απολύτως προσβλητικό αλλά και αιτία αμηχανίας) ή να επιχειρήσουμε κάτι που βολεύει εμάς και είναι άλλο από αυτό που μας ζητήθηκε.

Όταν ο άνθρωπος με την οπτική αναπηρία είναι ήδη εκπαιδευμένος στην Κινητικότητα και τον Προσανατολισμό, η κατάσταση είναι πιο εύκολη διότι μπορεί να εξηγήσει με μεγαλύτερη σαφήνεια όχι μόνο τι χρειάζεται αλλά και να προτείνει τον κατάλληλο τρόπο για την παροχή της βοήθειας που ζητά. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, ακολουθούμε με γνώμονα τις παραπάνω αναφορές, ό,τι μας ζητείται. ΔΕΝ είμαστε υποχρεωμένοι να μπορούμε να βοηθήσουμε - και αν είναι έτσι το δηλώνουμε - είμαστε όμως ανοιχτοί στο να προσπαθήσουμε μαζί με τον άλλον άνθρωπο να βρούμε τρόπους να πετύχει αυτό για το οποίο ζήτησε την αρωγή μας. Μην ξεχνάτε πως αν αισθάνεστε εσείς αμήχανα, αντίστοιχα μπορεί να αισθάνεται κι ο διπλανός σας.

Μαζί θα βρούμε το δρόμο ώστε και οι δυο πλευρές να μείνουμε μετά, με το χαμόγελο μέσα μας και έξω μας. Ο σκοπός είναι όλοι να νιώθουμε ασφαλείς και χαρούμενοι συμβάλλοντας στο χτίσιμο ενός καλύτερου αύριου.

Η Αναδοχή ως Θεσμός Κοινωνικής Προστασίας και Συμπερίληψης

της **Ειρήνης Χρυσοβαλάντου Ζαράνη**

MSc Κοινωνική Λειτουργός, Υπεύθυνη Κοινωνικής Υπηρεσίας και Παιδικής Προστασίας του Σωματείου Αποκατάστασης και Ειδικής Αγωγής Ατόμων με Αναπηρία "Παναγία Ευαγγελίστρια".

Σε μια εποχή όπου η έννοια της οικογένειας παίρνει νέες μορφές, ο θεσμός της Αναδοχής αναδεικνύεται ως μια βαθιά ανθρώπινη πράξη φροντίδας και αλληλεγγύης. Πίσω από κάθε παιδί που μεγαλώνει χωρίς σταθερό οικογενειακό περιβάλλον, υπάρχει η ανάγκη για αγάπη, αποδοχή και προστασία. Η αναδοχή έρχεται να καλύψει αυτή την ανάγκη, προσφέροντας έναν προσωρινό αλλά ουσιαστικό σταθμό ασφάλειας και υποστήριξης. Περισσότερο από μια νομική διαδικασία, η αναδοχή είναι ένας θεσμός που στηρίζεται στις αξίες της κοινωνικής ευαισθησίας, της υπευθυνότητας και του σεβασμού στη διαφορετικότητα – ειδικά όταν αφορά παιδιά με αναπηρίες ή ψυχικές δυσκολίες.

Η Αναδοχή αποτελεί θεσμοθετημένη εναλλακτική μορφή προστασίας για παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες. Στόχος της είναι η ανάληψη πραγματικής φροντίδας του υπό αναδοχή ατόμου από τους αναδόχους, έναντι αμοιβής, για μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα. Μέσα από τον θεσμό αυτό διασφαλίζεται η ομαλή ψυχοκοινωνική εξέλιξη του παιδιού και αποφεύγεται η ιδρυματική φροντίδα. Ο ρόλος των αναδόχων είναι υποστηρικτικός και συμπληρωματικός προς αυτόν των βιολογικών γονέων ή του επιτρόπου, ενώ έχει προσωρινό χαρακτήρα.

Η θεσμοθέτηση και η εξέλιξη της αναδοχής στην Ελλάδα ρυθμίζονται από σειρά νομοθετημάτων: τον Ν.2082/1992 περί αναδιοργάνωσης της κοινωνικής πρόνοιας, το Π.Δ. 337/1993 για τους όρους τοποθέτησης ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια, το Π.Δ. 86/2009 για την οργάνωση και λειτουργία του θεσμού, και τον Ν.4538/2018 (ΦΕΚ Α 85/16-05-2018), ο οποίος προώθησε τα μέτρα για την αναδοχή και την υιοθεσία. Με την ΚΥΑ 19333/2023 (ΦΕΚ Β 14085/28-07-2023) εισάγεται επίσημα η έννοια της επαγγελματικής αναδοχής στο ελληνικό νομικό σύστημα.

Η επαγγελματική αναδοχή περιγράφει την επ' αμοιβή φροντίδα παιδιών με αναπηρία ή σοβαρές ψυχικές δυσκολίες και καθορίζει τις προϋποθέσεις, τη διαδικασία ένταξης και την εκπαίδευση των υποψηφίων αναδόχων. Δημιουργούνται μητρώα εγκεκριμένων και επαγγελματιών αναδόχων, ενώ η ηλεκτρονική πλατφόρμα ANYNET διευκολύνει την αίτηση και την παρακολούθηση της διαδικασίας. Οι αναδόχοι εκπαιδεύονται για 30 ώρες, λαμβάνουν

επιδότηση από τον ΟΠΕΚΑ, ενώ προβλέπεται μηνιαία αποζημίωση έως 1.850 ευρώ και επίδομα αναδοχής 750 ευρώ. Επιπλέον, προβλέπεται υποχρεωτική ετήσια επιμόρφωση 10 ωρών για όλους τους επαγγελματίες αναδόχους.

Ωστόσο, ο θεσμός αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Η ελληνική κοινωνία εξακολουθεί να παρουσιάζει έλλειμμα κουλτούρας αναδοχής. Η γραφειοκρατία, η έλλειψη επαρκούς στήριξης των αναδόχων οικογενειών και η απουσία κοινής στάσης από τους επαγγελματίες επιτείνουν το πρόβλημα. Ιδιαίτερα έντονος είναι ο ανασταλτικός παράγοντας της αναπηρίας, καθώς το στίγμα και ο φόβος της διαχείρισης των δυσκολιών αποτρέπουν πολλούς υποψήφιους αναδόχους.

Έτσι, πολλά παιδιά με αναπηρίες παραμένουν εκτός του θεσμού, στερημένα από τη δυνατότητα οικογενειακής ζωής και συναισθηματικής ασφάλειας.

Η ανάγκη για αλλαγή νοοτροπίας είναι επιτακτική. Απαιτείται ενίσχυση της εκπαίδευσης και της υποστήριξης των αναδόχων, καθώς και η δημιουργία δικτύων βοήθειας που θα περιλαμβάνουν άλλους αναδόχους, συλλόγους και κοινωνικές υπηρεσίες. Ο σχεδιασμός παρεμβάσεων με μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους, η συνεχής επιμόρφωση και η δυνατότητα πρόσβασης σε επείγουσα βοήθεια αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του θεσμού.

Η αναδοχή δεν είναι απλώς ένας θεσμός πρόνοιας-είναι μια πράξη κοινωνικής ευθύνης και ανθρωπιάς, που μπορεί να αλλάξει τη ζωή ενός παιδιού – και να εμπλουτίσει βαθιά τη ζωή εκείνων που επιλέγουν να την προσφέρουν.

3ήμερη Επίσκεψη Συνεργασίας στην Κύπρο

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ

Μια ουσιαστική και εποικοδομητική τριήμερη δράση πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας και την ανταλλαγή εμπειριών σε ζητήματα φροντίδας και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία.

Η πρώτη ημέρα ξεκίνησε με ένα δείπνο εργασίας, στο οποίο συμμετείχαν ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Θεοτόκος, η Γενική Διευθύντρια, καθώς και ο Πρόεδρος των Olympians Cyprus, μαζί με καλούς φίλους του Σωματείου μας. Σε κλίμα συνεργασίας και αλληλοκατανόησης τέθηκαν οι πρώτες βάσεις για νέες δράσεις και κοινές προσπάθειες.

Τη δεύτερη ημέρα πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Οικοτροφείο ΣΤΕΓΗ και στο Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας και Απασχόλησης ΕΛΠΙΔΑ του Ιδρύματος Θεοτόκος Αμερικός Αργυρίου.

Ο Πρόεδρος του Σωματείου μας κ. Δημήτρης Στεφανίδης και ο Διευθυντής κ. Χρήστος Λαζαρίδης είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν το έργο της «Παναγίας Ευαγγελίστριας»,

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΤΟΚΟΣ
Αμερίκος Αργυρίου

να ανταλλάξουν εμπειρίες και να συζητήσουν προτάσεις που αφορούν τη φροντίδα και τη στήριξη των ΑμεΑ. Η ημέρα ολοκληρώθηκε με γεύμα εργασίας με τον Δήμαρχο Πάφου κ. Φαίδωνα Φαίδωνος, τον Αντιδήμαρχο κ. Γιώργο Πίτρο, καθώς και τους καθηγητές Χρήστο, Έφη και Κωνσταντίνα Χατζηευτυχίου.

Κατά την τρίτη ημέρα, ο Πρόεδρος του Σωματείου παραχώρησε συνέντευξη στο κανάλι ΡΙΚ, στη δημοσιογράφο Γιάννα Ιακώβου, με θέμα τα 42 χρόνια συμμετοχής στην παρέλαση στο Σύνταγμα της Αθήνας και τη μακρόχρονη προσφορά του Σωματείου στη ζωή των ατόμων με αναπηρία.

Με αμοιβαίο σεβασμό, αλληλεγγύη και κοινό όραμα, συνεχίζουμε να χτίζουμε γέφυρες συνεργασίας μεταξύ οργανισμών, ενισχύοντας την υποστήριξη και την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία.

Μαζί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑμεΑ. “Παναγία Ευαγγελίστρια”

ΚΔΑΠ: Ηρώς Κωνσταντοπούλου 117 & Θάλειας Λουκίδου 3, Τ.Κ.: 16341, Ηλιούπολη, Τηλ.: 210 9941 486

ΚΔΗΦ 1: Χαριλάου Τρικούπη 23, Τ.Κ.: 174 56, Άλιμος, Τηλ.: 211 4183 037

ΚΔΗΦ 2: Χρυσάνθου Τραπεζούντος 8, Τ.Κ.: 167 77, Ελληνικό, Τηλ.: 210 9910 622

ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ SUN CITY: Αρχιμήδους 52, Τ.Κ.: 163 43, Ηλιούπολη, Τηλ.: 210 9941 486

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΥΤΩΡΙΟ: Αθηνάδωρου 43, Τ.Κ.: 163 41, Ηλιούπολη

ΣΤΕΓΗ 1: Ελληνικό - **ΣΤΕΓΗ 2:** Αρτέμιδα - **ΣΤΕΓΗ 3:** Καλλιθέα

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ

📍 Ταινάρου 10, Δάφνη - Υμηττός, 172 37

📞 Σωματείο Αποκατάστασης και Ειδικής Αγωγής ΑμεΑ “Παναγία Ευαγγελίστρια”

📷 somateio_panagia_euaggelistria

🌐 www.panagiaevagelistria.eu

